

Ekologiskt jordbruk En del i

Framtidens kretslopps- samhälle

Vi har besökt Biodynamiska forskningsstiftelsen i Järna. En gren av den stora rörelse som ibland brukar kallas Waldorf eller Antroposoferna.

I Järna 6 mil söder om Stockholm finns en väsentligt ekologiskt kunskande samlad. Sex lantbruk arbetar var för sig men ändå samordnat.

På en av gårdarna, Skilleby finns Biodynamiska forskningsinstitutet inhyst. Där arbetar Artur Granstedt med medarbetare med forskning och kunskapsspridning om ekologiskt jordbruk och samhällsutveckling.

I närheten ligger också Rudolf Steiner seminariet och Saltå kvarn med fler anläggningar.

Biodynamiska forskningsinstitutet bildades 1986 och ingår sedan 1997 som en del av Rudolf Steiner Högskolan. Man bedriver ett forskningsarbete i tre programområden.

Avsikten är att vidareutveckla ekologiskt lantbruk i tre nivåer

- Gården
- Miljön
- Samhället

På gårdsnivå siktar arbetet på att uppnå ett gott närings och hälsovärde hos produkterna inom

forts sid 6

forts från föregående sida

ramen för god ekonomi.

- det är viktigt att för den enskilda gården finna den rätta balansen som gör gården till en väl fungerande organism, säger Artur Granstedt.

Det skall finnas en mångfald grödor i välanpassade växtföljder, mångsidighet inom både växtodling och djurhållning. Gårdens eget gödsel skall också stå för växtnäringen i väl fungerande slutna system. Då när man en långsiktig god markbördighet.

PROGRAM MILJÖ

Det andra programområdet miljö inriktas på att förverkliga ett jordbruk baserat på platsgivna och förnybara

resurser med största möjliga hänsyn till den omgivande miljön.

Skilleby gård har t ex visat att det är möjligt att halvera kväveförlusterna från jordbruket genom en integrering av växtodling och djurhållning. Ambitionen är att ytterligare halvera dessa förluster.

På programmet står också att inom gården ta tillvara förnyelsbar energi.

Inom programmet har man under 1999 också arbetat med Jordbruket och Östersjöns miljö med hjälp av ekonomiskt stöd från Skogs och jordbrukets forskningsråd.

Två konferenser har genomförts den första i egen regi och den andra av Vetskapsakade-

min som en följd av den första. I den svarade Artur Granstedt för viktiga delar av förberedelserna och höll också två föredrag.

Man arbetar även med mycket konkreta projekt som åtgärder för att reducera ammoniakförlusterna från djurhållning och stallgödselhantering och självförsörjning med energi på gårdsnivå med fler projekt.

PROGRAM SAMHÄLLE

Det tredje programområdet samhälle tar de stora greppen på svensk jordbruk i framtiden.

- För att lyckas måste man knyta ihop de olika delarna säger Artur Granstedt och fortsätter

- om inte avsättning-

en för gårdens produkter fungerar effektivt så blir det heller ingen lönsamhet. Då hjälper det inte hur duktigt man än är på odlingsdelen.

Likaså kan gården fungera tillsammans med samhället, t ex genom att knyta ihop kretsloppen genom omhändertagande av samhällets restprodukter och delta i energiförsörjningen.

- Man skall inte heller underskatta den kulturella betydelsen. Att ha väl fungerande lantbruk nära städerna och ge möjlighet för barn och vuxna att vistas ute bland djur och att även kunna delta i odling t ex det ger många mervärden.

Man strävar till att skapa nya former av

ekonomisk samverkan mellan konsumenter och producenter en gemenskap.

I delprogrammet finns tre aktiviteter.

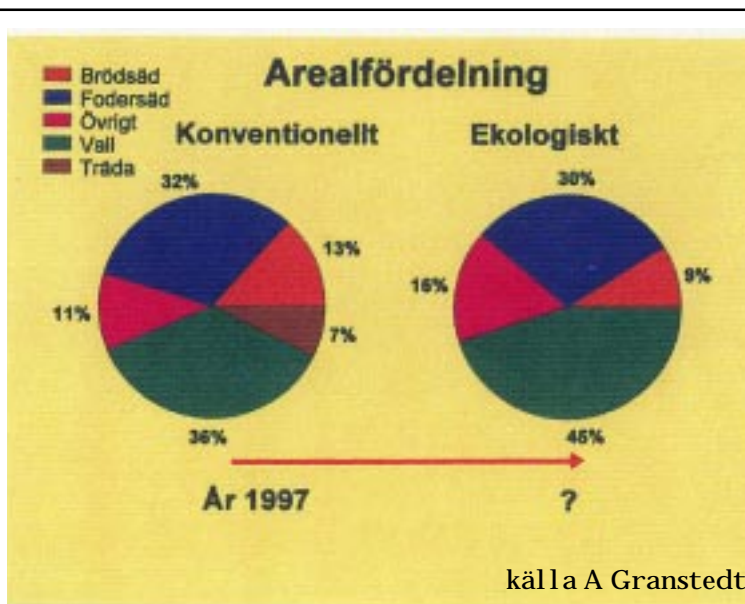
STRUKTURPLAN

Utifrån principerna om den självförsörjande gården och med studier av företags-, samhälls- och naturekonomiska konsekvenser skall man ge ett förslag för en omläggning av svensk jordbruk.

BIOLOGISKA DAMMAR

En annan del handlar om biologiska dammar och slamavskiljning som metod för rening och återcirkulation vid Rudolf Steiner Seminariet.

Projektet skall ta hand om latrinavfall från ungefär 150 per-

Omställningar till ekologiskt kretslopps jordbruk i Sverige

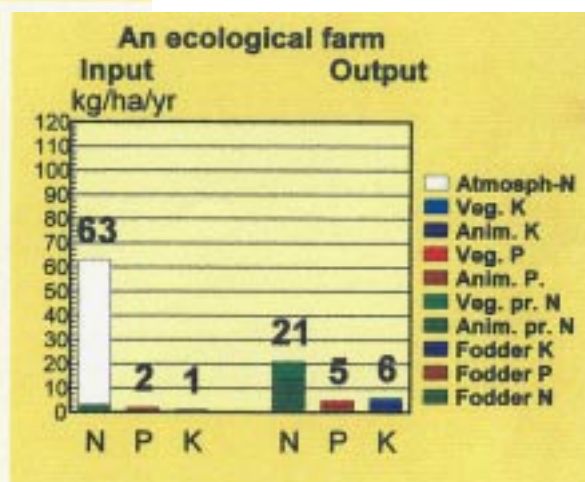
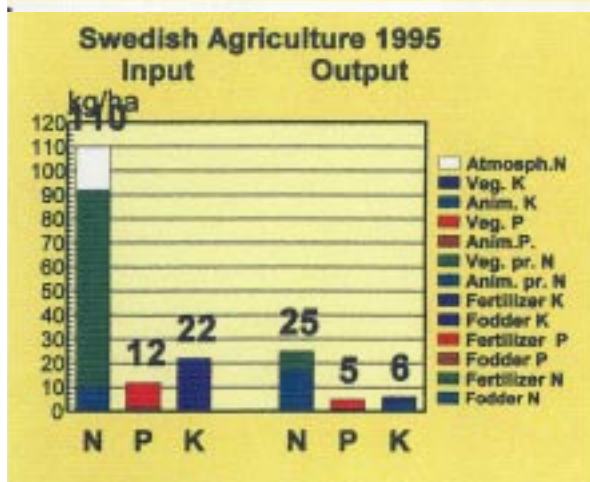
Åkerarealen som är på 2.840.000 hektar tas åter i bruk.

Djurhållningen blir arealbaserad vilket innebär att den minskar i söder och ökar i Mellansverige.

Vallarealen ökar med 20 procent och det blir mer nöt och mindre fläsk.

Följande positiva konsekvenser uppnås

- 50 - 60 procent lägre kväveförluster
- Självförsörjning på foder, gödsel och mat
- Ingen kemisk bekämpning
- Minskad fossilenergianvändning
- Öppna landskap och gynnad mångfald
- Ökad sysselsättning på landsbygden

sonekvivalenter vilket motsvarar det antal personer som kan försörjas med livsmedel från Skilleby försöksgård som är på 57 hektar.

LOKAL SAMVERKAN

I samhällsprogrammet har man också en aktivitet som skall stärka lokal konsument- och producentsamverkan.

Där har man utarbetat ett forskningsprojekt över Järna regionen och studerar följande:

1. Miljövinster
2. Lönar sig närodlat
3. Konsumenternas kunskapsutveckling och handlingsmönster

Förstudierna visar att de sex biodynamiska gårdarna kan försörja en konsumentkrets av cirka 2000 personer med mat.

Odlarna har bildat en odlarring och konsumenterna en ekonomisk förening, man prenumererar bl a på en veckokasse.

Ett kulturellt och socialt utbyte mellan odlare och konsumenter utgör en viktig del. Besök på gårdarna, seminarier och andra aktiviteter genomförs därför löpande.

Text och bild
Lennart Ljungblom

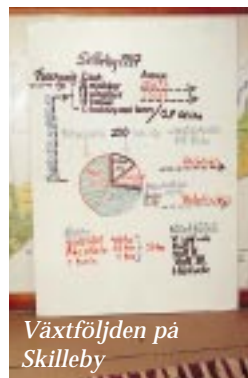
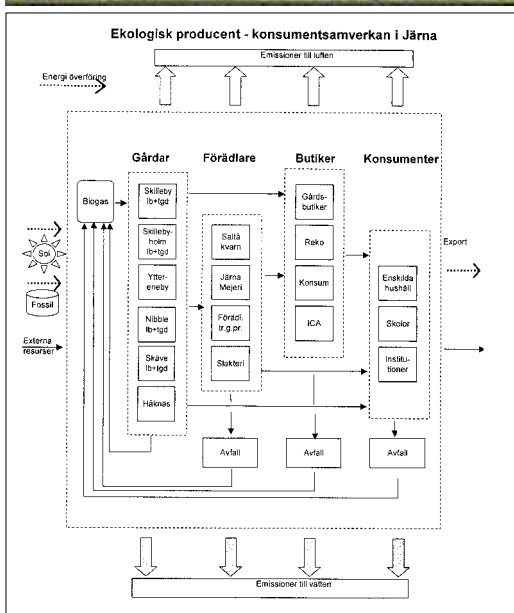

Artur Ganstedt framför kontoret, inhyst i en äldre silobyggnad på gården

Joan Mulder

Wijnand Koker

Växtföljden på Skilleby

Ån som rinner genom området.

Saltå kvarn

Gångbron över E 4 vid Järna

En viktig gröda i växtföljden

Skilleby gård